

well as the parameter of organizing auxiliary sections, alphabet-nesting principle, grammatical parameterization principles, and cross-references.

The structure of a dictionary entry is proposed according to the professional functions of the presented lexicographic work, and three examples outlining plans for its expansion are provided.

«The Dictionary of Contemporary Policeman» will facilitate the formation of a specialized system of concepts, meeting the needs of professional police activities.

Keywords: «The Dictionary of Contemporary Policeman», Ukrainian police terminology (UPT), professional language, lexicographic principles, dictionary entry, registered unit, professional police activity.

УДК

DOI: 10.31733/2078-3566-2024-1-420-426

Євген ЯКОВИХ[©]

аспірант

(Національний університет
«Одеська юридична академія»,
м. Одеса, Україна)

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ТА ПРАКТИЧНІ ПИТАННЯ РЕАЛІЗАЦІ КОНВЕНЦІЙНОГО ПРАВА ВЛАСНОСТІ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ТИМЧАСОВОГО ВИЛУЧЕННЯ МАЙНА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Гарантії дотримання конвенційних прав особи є пріоритетом кожної держави. Водночас на практиці трапляються випадки непропорційного втручання у права особи та їх наступного обмеження органами державної влади.

У представленому дослідженні проаналізовано необхідність дотримання конвенційних гарантій права власності особи під час здійснення кримінального провадження, зокрема під час застосування такого заходу забезпечення, як тимчасове вилучення майна. Відсутність у КПК України чіткої регламентації строку перебування тимчасово вилученого майна в такому статусі призводить до грубого порушення фундаментальних принципів права і позбавляє законного власника (особу, права якої порушено) адекватного правового захисту.

Ключові слова: майно, право власності, механізм захисту права власності, тимчасове вилучення майна, арешт майна, принцип правової визначеності, відсутність механізму повернення тимчасово вилученого майна.

Постановка проблеми. Кримінальне процесуальне законодавство України містить низку норм, спрямованих на врегулювання питань захисту права власності, котре може бути обмежене при здійсненні кримінального провадження. Однак деякі аспекти потребують більш чіткого унормування для однакового розуміння і застосування, зокрема, це стосується питань тимчасового вилучення майна.

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Науковою розробкою питань, пов'язаних із теоретико-правовими та практичними проблемами тимчасового вилучення майна у кримінальному провадженні, займалися такі правники: В. Горошко, І. Гловюк, І. Галась, В. Жмудінський, С. Давиденко, В. Галаган, О. Колесников, О. Татаров, С. Смоков, Ю. Мирошніченко, Н. Моргун, О. Шило, О. Верхогляд-Герасименко та ін.

Метою статті є визначення проблеми регулювання правового статусу майна, котре було тимчасово вилучене під час затримання, огляду та обшуку, а також строків його перебування у такому статусі.

Вклад основного матеріалу. Одним із найбільш вагомих критеріїв оцінки рівня демократичності кожної держави є стан дотримання відповідними органами держави прав і свобод її громадян. Однак, враховуючи, що при суспільній взаємодії завжди виникає зіткнення інтересів великої кількості суб'єктів (як індивідуальних, так і

групових), основним завданням держави в такому випадку є створення необхідних умов для їх збалансування, зокрема, в контексті встановлення дієвих механізмів застосування законодавчих обмежень прав і свобод людини і громадянина під час здійснення кримінального провадження.

Цей процес охоплює більшість фундаментальних прав і свобод людини і громадянина, що гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. (далі – Конвенція) та її протоколами. Так, згідно з п. 1 ст. 1 Першого Протоколу до Конвенції кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права [8]. Водночас у п. 2 ст. 1 згаданого протоколу з метою дотримання балансу між інтересами різних груп суб'єктів в державі встановлено застереження, згідно з яким попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, котрі вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів або для забезпечення сплати податків чи інших зборів або штрафів [8].

Тобто зі змісту ст. 1 Першого Протоколу до Конвенції вбачається, що, з одного боку, держава гарантує кожній особі захист і можливість реалізації права власності, а з іншого – встановлює конвенційні приписи щодо чітких умов, підстав, процедур застосування обмежень такого права на власний розсуд держав-учасниць. Відповідно, українське законодавство, що має в основі імplementовані норми Конвенції та її протоколів, гарантує кожній особі захист права власності з позначкою, що за певних обставин таке право буде обмежене.

За ч. 2 ст. 41 Конституції України «право приватної власності набувається в порядку, що визначається законом». У цьому контексті Конституційний Суд України (далі – КСУ) зазначає: «Посутнє тлумачення приписів Конституції України дозволяє стверджувати, що юридичні інститути будь-якої країни конституційної демократії не є підґрунтям для набуття права власності або права добросовісного володіння внаслідок злочинної або іншої протиправної діяльності, оскільки подібне унормування суспільних відносин суперечило би конституційному ладу, порушувало би публічний порядок та права власників і добросовісних володільців, які є потерпілими від такої діяльності» (згідно з Рішенням № 1-р/2022 від 30 червня 2022 р.) [2].

КСУ констатував, що зміст права власності охоплює три правомочності: права володіння, користування і розпорядження власником своїм майном, котрі він здійснює на власний розсуд (відповідно до Рішення № 14-рп/2011 від 9 листопада 2011 р.). При цьому, аналізуючи питання допустимих меж обмеження гарантованого Основним законом України права власності, КСУ стверджує: право власності не є абсолютним, а отже, у певних випадках його може бути обмежено, проте будь-яке втручання у це право може здійснюватися лише на підставі закону (з дотриманням принципів юридичної визначеності та пропорційності, що вимагають досягнення розумного співвідношення між інтересами особи та суспільства); при обмеженні права власності в інтересах суспільства пропорційними можуть вважатися такі заходи, що є менш обтяжливими для прав і свобод приватних осіб із-поміж усіх доступних для застосування заходів (відповідно до Рішення № 3-р(П)/2019 від 5 червня 2019 р.) [2].

На виконання імперативних вимог Основного закону України (ч. 2 ст. 3, ч. 4 ст. 13, ст. 41, п. 1, 7 ч. 1 ст. 92) держава зобов'язана не лише належною мірою унормувати відносини власності, а й, застосовуючи сукупність усіх юридичних засобів, забезпечити функціонування ефективного та надійного механізму здійснення та захисту права власності, оскільки гарантування державою вільного та на власний розсуд здійснення права власності є передумовою реалізації усіх інших конституційних прав і свобод людини і громадянина [2].

Отже, зважаючи на положення Конституції України, актуальні юридичні позиції Конституційного Суду України, Конвенції та практику Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ), право власності не є абсолютним і у певних випадках може зазнавати обмежень. Проте будь-яке втручання у право власності особи в обов'язковому порядку має ґрунтуватися на законі, мати правомірну мету та бути домірним (тобто правильним і пропорційним).

Головним обов'язком демократичної держави передусім є утвердження і забезпечення прав і свобод людини і громадянина, в тому числі шляхом підтримання

дієвості принципу верховенства права або, як його ще називають, правовладдя. Під час виконання такого обов'язку держава повинна не лише утриматися від застосування надмірних засобів втручання у право власності та інше добросовісне володіння, але й ужити належних заходів для забезпечення можливості вільно та на власний розсуд здійснювати їх кожному, хто перебуває під її юрисдикцією. Таке здійснення неможливе без урахування законодавчо визначених меж здійснення таких прав, що спрямовані на досягнення правомірної мети, є пропорційними (домірними) та відповідають принципу правової визначеності.

Необхідність дотримання гарантій, наданих вищевказаними нормативно-правовими актами, набуває особливого значення в контексті здійснення кримінальної процесуальної діяльності. Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) передбачає низку процедур, пов'язаних із можливістю обмеження права власності під час здійснення кримінального провадження. Мова йде, зокрема, про заходи забезпечення кримінального провадження, визначені ч. 2 ст. 131 КПК України, – тимчасове вилучення майна та його арешт.

Так, КПК України визначає «тимчасове вилучення майна» самостійним видом заходів забезпечення кримінального провадження. Зміст указаної процесуальної процедури полягає у фактичному позбавленні особи (власника, володільця) реальної можливості володіти, користуватися та розпоряджатися певним майном до вирішення питання: або а) про його арешт; або б) про його повернення; або в) про його спеціальну конфіскацію (згідно з ч. 1 ст. 167 КПК України) [6].

З огляду на гарантовані державою конституційні права (ст. 41 Конституції України) введення поняття «тимчасове вилучення майна» у кримінальному процесі є фактично спеціальним засобом, за допомогою якого здійснюється обмеження права власності особи (при цьому обмеження прав власника відбувається незалежно від волі інших осіб). Причиною обмеження такого основоположного права у правовій державі є необхідність досягнення цілей і виконання завдань кримінального провадження, а саме: оперативне отримання та подальше збереження доказів, схоронність яких забезпечуватиме в тому числі здійснення швидкого, повного і неупередженого розслідування кримінальних правопорушень та наступного судового розгляду.

Отже, зважаючи на тлумачення норм процесуального законодавства, «тимчасове вилучення майна» – це збалансований механізм правових норм, котрі водночас і сприяють здійсненню ефективного розслідування шляхом оперативного виконання завдань кожного кримінального провадження, і зберігають можливість добросовісному власнику захищати свої права та шляхом використання інших правових засобів (як-от звернення до суду) відновлювати становище, що існувало до обмеження права власності на певне майно [3, с. 46].

Проте чинним КПК України механізм тимчасового вилучення майна та його повернення регламентовано не в повному обсязі, що на практиці призводить до численних зловживань із боку органів досудового розслідування та відповідно грубого і непропорційного обмеження добросовісних власників у праві власності на їхнє майно.

Повертаючись до змісту ст. 167 КПК України, важливо відмітити, що сама норма не встановлює чітких часових меж щодо обмеження права власності особи шляхом тимчасового вилучення майна, а лише визначає три умови, до початку настання яких таке майно юридично вважатиметься тимчасово вилученим.

Як слушно зазначає В. Горошко, під час здійснення кримінального провадження майно може бути тимчасово вилучено виключно при обшуку, огляді або затриманні особи – тобто у процесі здійснення процесуальних дій, котрі від слідчого, прокурора потребують належної уваги (зокрема це стосується складання за результатами їх проведення відповідних процесуальних документів) [5]. З огляду на ч. 1 ст. 167 КПК України майно вважається тимчасово вилученим, зокрема, до моменту вирішення питання про його арешт, тобто до прийняття слідчим суддею рішення або задовільнити клопотання слідчого/прокурора про арешт майна, або відмовити у його задоволенні.

Ю. Мирошніченко зазначає, що тимчасовість цього заходу обумовлюється його застосуванням без дозволу слідчого судді, який у разі позитивного вирішення питання про арешт майна по суті легітимізує його попереднє вилучення, чим забезпечується, зокрема, допустимість доказів, якщо вилучені предмети мають значення речових доказів у кримінальному провадженні [7, с. 311].

У контексті аналізу вищевказаного заходу забезпечення кримінального

провадження без належної, чітко зрозумілої регламентації залишається відкритим питання про те, протягом якого строку майно залишається у статусі тимчасово вилученого. Законодавець, намагаючись установити процесуальний механізм урегулювання цього питання, не дотримується принципу процесуальної визначеності, чим детермінує можливість порушення прав особи, в якій здійснено вилучення.

Згідно з ч. 5 ст. 171 КПК України клопотання слідчого, прокурора про арешт тимчасово вилученого майна повинно бути подано не пізніше наступного робочого дня після вилучення майна, інакше майно має бути негайно повернуто особі, в якій його було вилучено [6]. Отже, кримінальне процесуальне законодавство встановлює слідчому, прокурору практично дводенний строк (день чи його залишок, коли здійснено вилучення, та наступний день) із моменту фактичного вилучення майна у власника для здійснення таких дій: складення опису вилученого майна; визначення пріоритетності, на яке саме майно доцільно накласти арешт, та чи є таке майно доказом у кримінальному провадженні; підготовки обґрунтованого клопотання про арешт тимчасово вилученого майна та його фактичного подання. Крім того, варто погодитись із І. Галась, що зазвичай для прийняття обґрунтованого рішення щодо того, чи може тимчасово вилучене майно бути доказами у конкретній справі, необхідно залучити відповідних спеціалістів та експертів [4, с. 146], що також потребує часу. Тобто вже з наведених вище дій об'єктивно вбачається, що встановлений термін часу може бути недостатнім для слідчого, прокурора, аби провести усі необхідні підготовчі дії і звернутися з клопотанням до слідчого судді про арешт майна вчасно. Тому на практиці зазначені строки грубо порушуються.

У випадках, коли тимчасове вилучення майна було здійснено під час обшуку, огляду, що проводилися на підставі ухвали слідчого судді, згідно зі ст. 235 КПК України, строк на подання клопотання встановлено такий: протягом 48 годин після вилучення майна.

Частиною 1 ст. 172 КПК України встановлено дводенний строк для слідчого судді, який повинен здійснити розгляд відповідного клопотання про арешт майна (відлік строку починається зі дня надходження клопотання до суду) [6]. Однак із огляду на завантаженість роботи судів не завжди вбачається можливим розглянути клопотання у встановлені строки. У зв'язку з чим на практиці, слідчий суддя призначає так звану «технічну» дату судового засідання, котра зазвичай відкладається або переноситься за формальними підставами, зазначеними у клопотанні сторони обвинувачення, що призводить до затягування строків розгляду питання про арешт майна та, відповідно, порушення прав власників такого майна.

Таким чином, із огляду на положення ст. 167, 172 КПК України вирішення долі тимчасово вилученого майна у кримінальному провадженні має відбутися у строк до 4 (чотирьох) днів, якого у практичній діяльності фактично не дотримуються, зокрема з огляду на об'єктивні причини, як-от завантаженість роботи органів досудового слідства та суду.

Проте саме на випадок таких зловживань законодавцем передбачено процесуальні наслідки невиконання імперативних вимог закону зазначеними вище особами, хоча і в досить розпливчастій формі. Так, ч. 5 ст. 171 КПК України визначає, що у разі неподання клопотання слідчого, прокурора про арешт тимчасово вилученого майна протягом двох днів після вилучення майна таке майно має бути негайно повернуто особі, в якій його було вилучено.

Аналогічні положення застосовуються і до слідчих суддів, що врегульовано ч. 6 ст. 173 КПК України, а саме: непостановлення ухвали про арешт тимчасово вилученого майна протягом сімдесяти двох годин із дня знаходження до суду відповідного клопотання тягне за собою наслідки у виді повернення такого майна особі, у якій його було вилучено [6].

Проте вказані застереження не мають жодного практичного значення, оскільки законодавцем взагалі не передбачено механізм їх реалізації – наразі незрозуміло, ні яким є порядок повернення майна, ні протягом якого строку має бути повернуто тимчасово вилучене майно, ні на кого покладається обов'язок повернути вилучене майна власнику, ба більше, з якого саме моменту власник тимчасово вилученого майна набуває право вимагати його негайного повернення. Відсутність у КПК України порядку негайного повернення тимчасово вилученого майна робить такий імператив абсолютно безпорадним із точки зору ефективності правового захисту та відновлення права

власності особи у правовій державі.

Те ж саме стосується і процедури визнання за постановою прокурора тимчасово вилученого майна безпідставним, що передбачено ч. 1 ст. 169 КПК України. Фактично визнання прокурором тимчасового вилучення майна безпідставним не прописане законодавцем як правовий механізм і не містить (обов'язкових у таких випадках) роз'яснюючих норм щодо його реалізації. Наразі нормативно не встановлено, в який саме термін часу прокурор виносить постанову про повернення тимчасово вилученого майна; яку відповідальність несе прокурор за несвоєчасне винесення відповідної постанови; чи може добросовісний власник майна ініціювати процедуру розгляду прокурором питання про безпідставність вилучення майна (наприклад, шляхом подання відповідного клопотання або заяви).

Адекватним елементом механізму захисту, згідно з процесуальним законом, є можливість оскарження неповернення тимчасово вилученого майна в порядку, передбаченому п. 1. ч. 1 ст. 303 КПК України, при констатації такої бездіяльності слідчого, дізнавача або прокурора під час досудового провадження. Відповідна скарга подається особою протягом 10-ти днів із моменту констатації бездіяльності. При цьому може виникнути ситуація, коли начебто клопотання про накладання арешту подано, однак судові засідання з певних причин відкладаються, питання про арешт залишається невирішеним, згодом розгляд скарги в порядку ст. 303 КПК України призначається на іншу дату, проте судові засідання знову може бути відкладено і перенесено вдруге, коли вже винесено судові рішення і накладено арешт на майно. У результаті строк необґрунтовано тривалий, майно знаходиться незаконно довго в статусі тимчасово вилученого, повернути його неможливо (незважаючи на усі законодавчі вказівки на це – як наслідок, пропущення строку) і захиститися також може бути неможливо (через об'єктивні причини чи нескладні маніпуляції, пов'язані зі зловживанням процесуальними правами). Яскравим прикладом наведених обставин є ухвала слідчого судді від 15.05.2019 у справі № 520/9253/19 (провадження №1-кк/520/5280/19).

Описана вище невизначеність умов порушує основні вимоги принципу правової визначеності. Теорія права констатує, що правова визначеність є однією з умов ефективної дії верховенства права, а забезпечення реалізації вимог принципу правової визначеності у його широкому розумінні є запорукою не лише ефективної реалізації та захисту прав людини і громадянина, а й значного вдосконалення правового механізму держави.

КСУ в цьому аспекті зазначає, що «одним із елементів верховенства права є принцип правової визначеності, у якому стверджується, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлених такими обмеженнями» (Рішення від 29 червня 2010 р. у справі № 1-25/2010) [1].

У Рішенні від 22 вересня 2005 р. у справі № 5-рп/2005 КСУ дійшов висновків, що із конституційних принципів рівності і справедливості випливає вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминує призводити до сваволі [1].

Міжнародно-правова доктрина і судова практика розділяють таку позицію. Так, у справі «Стіл та інші проти Сполученого Королівства» ЄСПЛ зазначив, що вимога Конвенції (п. 2 ст. 10) про те, що обмеження здійснення свободи вираження поглядів, котре має бути встановлене законом, є рівнозначним вимозі, передбаченій у п. 1 ст. 5 про те, що будь-яке позбавлення свободи має бути законним [9]. Крім того, ЄСПЛ наголошує: Конвенція вимагає, щоб будь-яке право, чи то писане, чи неписане, було достатньо чітким, аби надати можливість громадянину належним чином передбачити наслідки дій. Вислови «законний» та «згідно з процедурою, встановленою законом», у п. 1 ст. 5 зумовлюють не лише повне дотримання основних процесуальних норм внутрішньодержавного права, а й те, що будь-яке позбавлення свободи має відповідати меті статті 5 і не є свавільним [9].

Отже, відсутність чіткого формулювання механізму повернення тимчасово вилученого майна у КПК України грубо порушує конвенційне право кожної особи володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю. Єдиним способом, що дозволить усунути вказані вище прогалини законодавства, є внесення відповідних змін та доповнень до КПК України. Зокрема, законодавцю необхідно передбачити

конкретний єдиний механізм регулювання питання щодо тимчасово вилученого майна, а саме:

- визначити чіткий і зрозумілий для всіх учасників правозастосовної діяльності строк знаходження майна у статусі тимчасово вилученого;
- передбачити юридичні наслідки неповернення тимчасово вилученого майна при порушенні процесуального строку знаходження його в цьому статусі.

Водночас зміст указаних змін має бути сформований з огляду не лише на вже передбачені імперативні норми процесуального законодавства, а й на міжнародний досвід та усталену національну судову практику, в тому числі практику ЄСПЛ, що є невід'ємною частиною українського законодавства, а також необхідність забезпечення принципу верховенства права, дотримання принципу правової визначеності у кожній правовій державі.

Висновки. Таким чином, дотримання конвенційних прав людини і громадянина має бути пріоритетом кожної правової держави, і не лише показово на міжнародно-правовій арені, а й фактично в дії на рівні національних способів захисту порушених прав під час здійснення кримінального провадження. Створення єдиного плацдарму для забезпечення розвитку кримінального процесуального права та формування єдиної правозастосовної практики сприятиме формуванню довіри суспільства як до органів досудового розслідування, так і до судової гілки влади в цілому.

Список використаних джерел

1. 3.4. Верховенство права. *Конституційний Суд України*. URL : <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/34-verhovenstvo-prava>.
2. 4.3.14. Право власності. *Конституційний Суд України*. URL : <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/4314-pravo-vlasnosti>.
3. Галаган В. І. Протокол як форма фіксування кримінального провадження. *Дні науки Національного університету «Києво-Могилянська академія» на факультеті правничих наук : тези наук. доп. та повідомл.* Київ, 2014. С. 46–48.
4. Галась І. А. До характеристики окремих суб'єктів тимчасового вилучення майна. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 6. Т. 4. С. 145–150.
5. Горшко В. В. Концептуалізація тимчасового вилучення майна в кримінальному провадженні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2018. № 1. С. 70–74. URL : <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2018/1/20.pdf>.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
7. Мирошниченко Ю. М. Проблемні питання тимчасового вилучення й арешту майна за новим кримінально-процесуальним законом. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 2–3. С. 310–312.
8. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Ратифіковано Законом України від 17.07.1997. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#Text.
9. Справа «Стіл та інші проти Сполученого Королівства» : Рішення Європейського суду з прав людини від 23.09.1998. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_106#Text.

*Надійшла до редакції: 01.03.2024
Прийнято до опублікування 11.03.2024*

References

1. 3.4. Verkhovenstvo prava [3.4. Rule of Law]. *Konstytutsiinyi Sud Ukrainy*. URL : <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/34-verhovenstvo-prava>. [in Ukr.].
2. 4.3.14. Pravo vlasnosti [4.3.14. Ownership]. *Konstytutsiinyi Sud Ukrainy*. URL : <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/4314-pravo-vlasnosti>. [in Ukr.].
3. Halahan, V. I. (2014) Protokol yak forma fiksuvannia kryminalnoho pro- vazhennia [Protocol as a form of recording criminal proceedings]. *Dni nauky Natsionalnoho universytetu «Kyievo-Mohylianska akademiia» na fakulteti pravnychkh nauk : tezy nauk. dop. ta povidoml.* Kyiv, pp. 46–48. [in Ukr.].
4. Halas, I. A. (2017) Do kharakterystyky okremykh subiektiv tymchasovoho vyluchennia maina [To the characteristics of individual subjects of temporary seizure of property]. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. Vyp. 6. T. 4, pp. 145–150. [in Ukr.].
5. Horoshko, V. V. (2018) Kontseptualizatsiia tymchasovoho vyluchennia maina v kryminalnomu provadzhenni [Conceptualization of temporary seizure of property in criminal proceedings]. *Pivdenoukrainskyi pravnychi chasopys*. № 1, pp. 70–74. URL : <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2018/1/20.pdf>. [in Ukr.].
6. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [The Criminal Procedure Code of Ukraine] :

Zakon Ukrainy vid 13.04.2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>. [in Ukr.].

7. Myroshnychenko, Yu. M. (2013) Problemni pytannia tymchasovoho vyluchennia y areshtu maina za novym kryminalno-prosesualnym zakonom [Problematic issues of temporary seizure and seizure of property under the new criminal procedure law]. *Porivniialno-analitychne pravo*. № 2–3, pp. 310–312. [in Ukr.].

8. Protokol do Konventsii pro zakhyst prav liudyny i osnovopolozhnykh svobod [Protocol to the Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms]. Ratyfikovano Zakonom Ukrainy vid 17.07.1997. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535#Text. [in Ukr.].

9. Sprava «Stil ta inshi proty Spoluchеноho Korolivstva» [Case of Steel and others v. the United Kingdom] : Rishennia Yevropeiskoho sudu z prav liudyny vid 23.09.1998. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_106#Text. [in Ukr.].

ABSTRACT

Yevgen Yakovykh. Theoretical-legal and practical issues of implementation of the conventional right of ownership during the temporary seizure of property in criminal proceedings. Guarantees of compliance with the convention rights of an individual are a priority of every state. However, taking into account that during social interaction there is always a clash of interests of a large number of subjects, the main task of the state in such a case is to create the necessary conditions for balancing them, in particular, in the context of establishing effective mechanisms for the application of legislative restrictions on human rights and freedoms during criminal proceedings.

This article analyzes the need to comply with conventional guarantees of a person's property right during criminal proceedings, in particular during the application of such a security measure as temporary seizure of property. Based on the interpretation of the norms, «temporary seizure of property» is a balanced mechanism of legal norms, which at the same time contribute to the implementation of an effective investigation through the prompt execution of the tasks of each criminal proceeding, and preserve the opportunity for the bona fide owner to protect his rights and by using other legal means to restore the situation that existed before the restriction of ownership of certain property.

However, the mechanism of «temporary seizure of property» and its return is not fully regulated by the current Code of Criminal Procedure of Ukraine, which in practice leads to numerous abuses by pre-trial investigation bodies and, accordingly, gross and disproportionate restrictions on bona fide owners in the right to own their property. Such uncertainty of conditions violates the basic requirements of the principle of legal certainty.

The only way to eliminate the above-mentioned gaps in the legislation is to make appropriate amendments and additions to the Code of Criminal Procedure of Ukraine, the content of which is proposed in this article.

Keywords: *property, property right, mechanism for protection of property right, temporary confiscation of property, seizure of property, principle of legal certainty, lack of mechanism for return of temporarily seized property.*